

**MEĐUNARODNA NAUČNA KONFERENCIJA
FILOZOFIJA MEDIJA: MEDIJI I LUDILO**

**PROGRAM SKUPA I
SAŽECI IZLAGANJA**

Beograd, 03 – 05. 09. 2020.

FILOZOFIJA MEDIJA: MEDIJI I LUDILO

Program skupa

Četvrtak, 03.09.2020.

SVEČANO OTVARANJE SKUPA	
10:00	<p><i>Reči dobrodošlice</i></p> <p>Divna Vuksanović, Fakultet dramskih umetnosti u Beogradu Dragan Čalović, Fakultet savremenih umetnosti u Beogradu</p> <p><i>Pozdravna reč</i></p> <p>Vuk Vukićević, direktor Zavoda za proučavanje kulturnog razvitka, Beograd</p> <p><i>Uvodna reč</i></p> <p>Predrag Finci, prof. emeritus , UCL, London, Velika Britanija</p>
11:00	Koktel dobrodošlice
PRVA SESIJA Moderator: Divna Vuksanović	
12:00 – 12:15	Damir Smiljanić , Trumanov sindrom ili Kako znamo da nas (ne)snimaju
12:15 – 12:30	Vladislava Gordić Petković , Od Birobidžana do Luzitanije: ludilo i utopijski projekti
12:30 – 12:45	Divna Vuksanović , Filozofija medija: mediji i mentalno zdravlje
12:45 – 13:00	Miloš Agatonović , Makijavelizam, savremeni mediji i kapitalizam nadziranja
13:00 – 13:15	Biljana Đorović , "Tavistkok institut: svetski centar za kontrolu uma i socijalni inženjering
13:15 – 13:30	Diskusija
13:30 – 14:00	Kafe pauza

PRATEĆI PROGRAM PRVOG DANA SKUPA	
14:00	Dragana Kitanović , <i>Insade the Gaze</i> , film, 2:51 min. Nikola Stojanović , <i>Drenjine</i> , film. Predstavljanje studenata Fakulteta dramskih umetnosti, po izboru prof. Narcise Darijević Marković.

Petak, 04.09.2020.

DRUGA SESIJA Moderator: Dragan Čalović	
10:00 – 10:15	Dragan Čalović , Problem medijske dramatizacije ludila
10:15 – 10:30	Vlatko Ilić , Svet medija kao svet bezumlja
10:30 – 10:45	Marko M. Đorđević, Dobrivoje Stanojević , Topos ludila u savremenim srpskim medijima
10:45 - 11:00	Jelena Ivanišević Paunović , Mediji i ludilo kroz teoriju filma
11:00 – 11:15	Bojana Tajsić , Ludilo kao medijska egzistencija
11:15 – 11:30	Predrag Jakšić , Mediji kao identitet ludila
11:30 – 11:45	Diskusija
11:45 – 14:00	Kafe pauza
TREĆA SESIJA (Zoom) Moderator: Vlatko Ilić	
14:00 - 14:15	Kamenko Bulić , Epizode ludila: proizvodnja spektakla i zaborav
14:15 – 14:30	Radostina Neykova , Deca i ekran u modernom okruženju
14:30 – 14:45	Fulvio Šuran , (R)evolution ludila kao sloboda: svi smo mi clowns
14:45 – 15:00	Fahira Fejzić Čengiđ , Da li je moguća emancipacija medija od opće raspamećenosti.
PRATEĆI PROGRAM DRUGOG DANA SKUPA	
15:00	Marina Kovačević , Zapisi iz ćelije br. 12, film, 23:08 min Predrag Jakšić , <i>Pesnik</i> , igrani film, 26:00 min.

Subota, 04.09.2020.

PRATEĆI PROGRAM TREĆEG DANA SKUPA	
10:00	Video radovi studenata Fakulteta savremenih umetnosti u Beogradu , po izboru prof. Petra Stanojlovića. Zoran Sudar , Ziga – prvi susret, film, 14:07 min. Nemanja Sonero , čas kizombe, 7:30 min
SVEČANO ZATVARANJE SKUPA	
11:00	Divna Vuksanović , Fakultet dramskih umetnosti u Beogradu Dragan Čalović , Fakultet savremenih umetnosti u Beogradu Marko M. Đorđević , Fakultet pedagoških nauka u Jagodini Vlatko Ilić , Fakultet dramskih umetnosti u Beogradu Dragana Kitanović , Fakultet dramskih umetnosti u Beogradu

SAŽECI IZLAGANJA

Miloš Agatonović

Makijavelizam, savremeni mediji i kapitalizam nadziranja

Makijavelizam je manipulativna crta ličnosti koja je u vezi sa antisocijalnim ponašanjem, i koja se preklapa sa psihopatijom i drugim poremećajima ličnosti. Istraživanja su pokazala da je makijavelizam u pozitivnoj vezi sa urođenom ambicijom, ali da je za uspeh makijavelista potreban prostor za improvizaciju. U strukturiranim organizacijama makijavelizam je negativno povezan sa uspehom. Velike internet kompanije (Google, Facebook, Amazon) na svojim platformama imaju prostor za improvizaciju koji koriste da prikupljaju velike količine podataka o ponašanju korisnika platformi. To im omogućava akumulaciju kapitala. Takav model kapitalizma svojim makijavelizmom ugrožava demokratiju, te ga je moguće kontrolisati jedino strukturiranjem organizacije društva demokratskim zakonskim regulativama.

Ključne reči: Makijavelizam, psihopatija, mračna trijada, savremeni mediji, kapitalizam nadziranja

Epizodeludila: Proizvodnjaspektakla i zaborav

U kreiranju diskursa ludila mediji su fokusirani na kratkotrajne spektakle, ponekad samo na 'udarnu' vijest, vijest dana. Realitet tog događaja je interpretiran sukladno interesima dominantne politicko-ekonomske formacije. Ne imajući ništa dodati ovom očiglednom stavu, mi istražujemo kako se te promjenljive tehnologije stalno obnavljaju držeći sistematski medijske konzumente u napetosti, mentalnoj prenadraženosti i kognitivnoj disonanci. Interpretacija događaja služi politickoj agendi, namjerno se potenciraju i kompliciraju i veoma se brzo zamjenjuju sa novim uzbudljivim događajima pri čemu se korisnicima medija ne daje dovoljno vremena za kriticko promišljanje o vjerojatnosti ili kredibilitetu, odnosno interpretaciji događaja.

Ključne reči: Anksioznost, Antagonizam, MoralnaPanika, KolektivnaHisterija, Kognitivna Distanca

Da li je moguća emancipacija medija od opće raspamećenosti?

Kriza moderne nesaopćiva je za desetak hiljada godina, konstatira U. Beck. To je zaključila Komisija Kongresa SAD-a oko 2011. kad je trebala saopćiti budućim generacijama gdje se nalaze opasna skladišta nuklearnog otpada. Obilježje kao mrtvačka glava neki su članovi tumačili ovako - trogodišnjacima to znači 'otrov je', ili ako je vertikalna, 'jupi gusari'. Kriza koja nas obavlja koju deceniju poslije, još je opasnija. Kao i ova prethodna, kriza našeg doba proizilazi iz naših pobjeda, ili 'pobjeda'. Naprosto stoga što je posve zbrisan principi, ili principi: kontemplacija je nadređena akciji, nepromjenjivo je nadređeno promjenjivom. Pojedinačna akcija ne sadrži načelo u sebi te je u stvari iluzija ako se ne poveže s nekim načelom iznad svog promjenljivog polja.

Današnjici u njenoj lomljavi, drobljenju, rasapu za najveći broj ljudi ispomoć stiže sa strane m. medija. Niko tako ubojito ne lomi, ne drobi i ne rasparčava svijet cjeline i istine od m medija., dok su u svojoj izopačenoj ulozi, kako bi to kazao Habermas. Blago mudrosti koje prethopdi povijesti se ne može izgubiti, ali se umotalo u bezbroj velova koji ga skrivaju. Stoga je ovom uistinu raspamećenom dobu potrebno ove velove skidati i istine otkrivati, i sa emancipatorskim medijima

Dragan Čalović

Problem medijske dramatizacije ludila

Tokom prethodne tri decenije, uloga medija u stigmatizaciji duševnih bolesti počinje da privlači sve veću pažnju akademske javnosti, aktivista i profesionalnih udruženja. Od sredine devedesetih godina dvadesetog veka, kako u naučnoj literaturi tako i u javnim obraćanjima, jača kritika uloge medija u uspostavljanju odnosa, te građenju slike o duševnim bolestima kao i osobama koje pate od posledica nekog od duševnih oboljenja. U tekstu se ispituje uloga medija u građenju odnosa prema duševnim bolestima kroz učvršćivanje *medijske slike ludila*. Teorijski okvir istraživanja oslanja se na kritički pristup unutar studija medija i teoriju socijalnih reprezentacija.

Ključne reči: duševne bolesti, mediji, ludilo, stereotipi, prikazivanje

Topos ludila u savremenim srpskim medijima

Izdvajanje stilsko-retoričkih elemenata i izražajnih celina koje oblikuju svojevrsni moderni topos ludila u srpskim medijima (sa pripadajućim sinonimima: mahnitost, budalaština, pomama, bezumnost, besmisao, maloumnost, divljanje, suludost, jarost, bes, nerazumnost, šašavost, bestijalnost, „besnilo“...) u bliskoj je vezi sa antonimskim toposima (pamet, razum, um, razboritost, mudrost, oštroumlje, promišljenost, dubokoumnost, pronicljivost...). Takva antagonistička strukturiranost medijskog diskursa uslovljava neobjektivno izveštavanje. Na taj način se u medijima oblikuje posebno značenjsko dinamičko polje u kome se ističe ovaj kontrast utemeljen često na kolokvijalnim obrtima. U okviru njega se, ponekad, govori na temelju nasilne komunikacije, čak i svojevrsnog govora mržnje. Takvim diskursnim celinama oblikuje se poseban medijski populistički ram pun erističkih shematizacija.

Ključne reči: ludilo, mediji, nasilna komunikacija, diskurs, eristika.

Vlatko Ilić

Svet medija kao svet bezumlja

Odnos savremenog čoveka spram ludila je, poput svega drugog, u velikoj meri uslovljen medijima, odnosno, tzv. medijskom kulturom. S jedne strane, očigledna je spektakularizacija te eksploatacija jednog humanističkog iskustva ludila i to pre svega od strane industrije zabave, ali i drugih praksi koje bivaju indukovane tehnološkim napretkom; dok sa druge, čitavu medijsku sferu, u smislu običajnosti koju ona generiše, odlikuju karakteristike koje bi se dale dovesti u vezu sa ne-razumom, odnosno, ludilom. Imajući to na umu, ovom ćemo ih prilikom pažljivije sagledati, a kako bismo pokazali da je savremeni svet medija po svojoj prirodi svet bezumlja.

Ključne reči: mediji, ludilo, bezumlje, spektakl, industrija zabave

Предраг Јакшић

Медији као идентитет лудила

Суштина лудила је у његовом испољавању. У излагању ћемо се бавити идентитетским односом медија и лудила. Медији се не јављају само као средство којим се лудило идентификује, већ као сам идентитет, комплетан или претежни део идентитета лудила. Указаћемо на три главне тачке ове идентитетске везе. Медији се тако јављају као канал за испољавање већ постојећег лудила, које се испољава и оспољава / открива баш помоћу медија; затим се медији појављују као ствараоци лудила – коришћењем, креирањем или контролисањем од стране оних који због овакве сопствене улогепадају у лудило (најчешће кроз развијање егоманије); те медији као пропагатори лудила. Врста медија не представља посебно битан сегмент у самом настанку лудила, али је битан сегмент интензитета испољавања и последица које лудило може произвести.

Кључне речи: лудило, идентитет, медији, испољавање, креирање

Radostina Neykova

Djeca i ekran u modernom okruženju

Tekst će se baviti psihološkim i tehnološkim problemima nekih modernih djela na ekranu za djecu i tinejdžere.

Ključne reči: Djeca i adolescenti film, suvremena umjetnost, tinejdžeri, suvremena vizija

Mediji iludilokrozteorijufilma

Лудило, као такво ни појмовно, ни онтолошки не припада научној дисциплини филмске уметности, изузев ако се сам филм не нуди ту тему као свој наратив. Наравно да је филм погодан уметнички израз за анализе из области психологије, духовности и филозофије. Комплексност медија као информационог и рекламног средства преношења поруке покушали смо да дефинишемо преко теорије филма. Истовремено дефиницију лудила из контекста медија, као врло неухватљив појам, потражили у другим научним областима које дефинишу стање душе и људске свети. Циљ истраживања би био да нађемо контекст у којем се медији поклапају с филмом и где долази до њиховог разилажења. Где филм, пре свега ауторски филм, задржава свој интегритет уметничког израза, чиме чува и свој идентитет уметничког дела. Медији као средство преноса информације, за разлику од филма, садржајно и у обиму, временски и просторно, одавно немају свој интегритет, самим тим и идентитет може да заличи на 'лудило'. Тиме смо дошли до закључка да су медији и лудило плеоназам. Мера ове анализе дата је ауторским филмом, којим смо потврдили неопходност поштовања присуства телесности.

Кључне речи: Mediji i ludilo, autorski film, samozadovoljenje, agenda seting, telesnost

Vladislava Gordić Petković

Od Birobidžana do Luzitanije: ludilo i utopijski projekti

Roman *Luzitanija* Dejana Atanackovića suočava alternativnu istoriju i utopijsku tematiku tako što opisuje delovanje marginalizovanih grupa i usamljenih idealista. Atanacković imaginarnu državu Luzitaniju i borbu za pobjedu smisla koju vode njeni osnivači smešta u beogradsko zdanje "Dom za s uma sišavše" i godinu 1915, u instituciju gde se ludilo ne izlaže patnji ni ispitima izdržljivosti, već umetnosti kao terapiji. U romanu Judite Šalgo *Put u Birobidžan* jevrejski mit o potrazi za zajedničkom državom preinačen je u utopijski projekat potrage za ženskim kontinentom. Slikajući istoriju iz autsajderske pozicije prezrenih i prognanih, Judita Šalgo predstavlja utopiju do koje se stiže kroz bolest koja, paradoksalno, oslobađa telo, slično kao što u Atanackovićevom romanu ludilo predstavlja poslednju liniju otpora ljudskoj gluposti.

Ključne reči: srpski roman, alternativna istorija, utopija, ludilo, telo

Damir Smiljanić

Trumanov sindrom ili Kako znamo da nas (ne) snimaju

Zadatak priloga je da pokaže kako zahvaljujući medijima granica između stvarnosti i fikcije može početi da se gubi. Ako se kao odlika ludila upravo uzima nemogućnost razlikovanja stvarnog i autentičnog od nestvarnog i nameštenog, postavlja se pitanje da li onda i kroz upotrebu medija određena individua može da skrene s uma. Primer da je to moguće pokazuje pojava tzv. "Trumanovog sindroma", mentalnog oboljenja kada bolesnik sebi umišlja da ga potajno snimaju kamerom i od njegovog života prave epizodu nekog rijaliti šoua. Za filozofiju medija postaje izazov da nađe pravu argumentativnu strategiju za razbijanje fiks-ideja o tome da nas neko snima, kao što je svojevremeno Dekart tražio dokaz da nas ne obmanjuje „zli demon“ ili Patnam da nismo „mozgovi u posudi“.

Ključne reči: Radikalni konstruktivizam, stvarnost, fikcija, TV šou, Trumanov sindrom

Fulvio Šuran

(R)EVOLUTION LUDILA KAO SLOBODA: svi smo mi clowns

Nema razlike između Jokera i Batmana. Heroj i anti-heroj dva su različita prikaza psiholoških elaboracija traume djetinjstva. Joker i Batman nalaze se u svakome od nas, u svijetu u kojem dominiraju ludilo, usamljenost i fakenews. Ovdjepokušat će se dati filozofsku smislenost ludilu Jokera, koji pleše na krilima ludosti, pa sve do društvenog otkupljenja: Jokerov ples ludila kao potraga za smislom, istinom i simbolom slobode, u vidu razbijanja konvencionalnih lica sve ciničnijeg i bezobzirnijeg društva. Naime u današnjem kapitalističkom društvu konzumerizma i nasilja, luda i genij ovisi o prevladavajućem licu kovanice. Današnje lude, koje 'čovjeku jedne dimenzije' ili 'bez kvalitete' izgledaju klauni, (vjeruju da) vide stvari i relacije koje drugi ne mogu vidjeti. Postavljaju si pitanja koja drugi ne mogu razumjeti. Radi se, naime, o samotnom putu, o satelitima one periferije spoznaje gdje udaljenost od prosjeka vodi do inkompatibilnosti i samoće. Na nama je izbor: sloboda ili sigurnost, jer 'to be, or not to be, that is the question'.

Ključne reči: 3. i 2. dimenzija, Histerično tijelo i ples, Tanztheater, Joker, Nietzsche, HarleyQuinn

Bojana Tajisic

Ludilo kao medijska egzistencija

U radu ću pokušati da obrazložim činjenicu da živimo u dobu medijske egzistencije koju, kako se čini, ne možemo definisati bez pozivanja na ludilo. Najpre ću spomenuti delo Divne Vuksanović *Filozofija medija: ontologija, estetika, kritika*. Zatim nezaobilaznog Dekarta i njegove *Meditacije o prvoj filozofiji*, kao i Mišel Fukoa i njegovo delo *Istrojia ludila u dobra klasicizma*, pokušavajući da njihova stanovišta uklopim u savremene koncepcije medija.

Ključne reči: ludilo, mediji, egzistencija, Dekart, Fuko, Divna Vuksanović

Filozofija medija: Mediji i mentalno zdravlje

Tekst saopštenja tretira kompleks mentalnog zdravlja sagledanog u kontekstu dominacije medijske kulture. Poznato je, naime, pre svega zahvaljujući Fukoovom učenju, da se pojam mentalnog zdravlja menjao u skladu sa izmenama bazičnog socio-ekonomskog ambijenta, te da je mentalno zdravlje, posmatrano individualno, umnogome zavisilo od percepcije okruženja. S tim u vezi, kompleksiju mentalnog zdravlja i bolesti danas možemo posmatrati kao rezultantu interakcije individue sa socio-ekonomskim (medijskim) okruženjem, s jedne strane (kapitalistička shizo-kultura, Delez i Gatar), kao i vladajućom percepcijom tog odnosa. U tom smislu, jedan od zadataka filozofije medija jeste da razotkrije elemente koji utiču na definisanje (stigmatzovanje) i uspostavljanje opšte paradigme određenja mentalnog zdravlja/bolesti jedne epohe, a s obzirom na uticaje medija na detektovanje, indukovanje, konstuisanje i lažiranje kako individualne, tako i kolektivne (socijalne) patologije jednog vremena.

Ključne reči: mentalno zdravlje, mediji, shizo-kultura, javna percepcija, filozofija medija